

EKONOMI.

Full fart i fabriken

Den svenska ekonomin har återhämtat sig och det med råge. Underleverantören Leax i Köping har fullt upp och vd Roger Berggren siktar på fördubblad omsättning inom fyra år. SIDORNA 2-3

FOTO: JONAS LINDKVIST

FOTO: KYRRELIEN

Resenärer blir blåsta på pengar

Flygbolagen frånskriver sig ansvaret att ersätta passagerare för förseningar och skadat bagage. Det strider mot lagen. SIDAN 4

540

miljarder kronor kommer Irlands krisande banker att behöva från Europeiska centralbanken för att överleva. SIDAN 4

Billigt bolån kan sänka pensionen

SIDAN 6

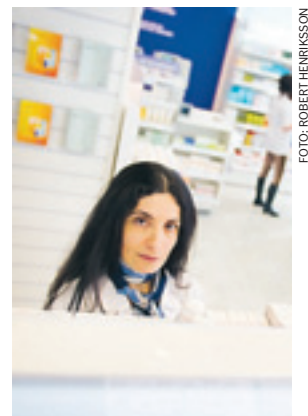

FOTO: ROBERT HERRIKSSON

Esperanza Bäckfors är först att ta Boots apotek hit.

SMÅFÖRETAG
Brittiska Boots blev hennes medicin. SIDAN 8

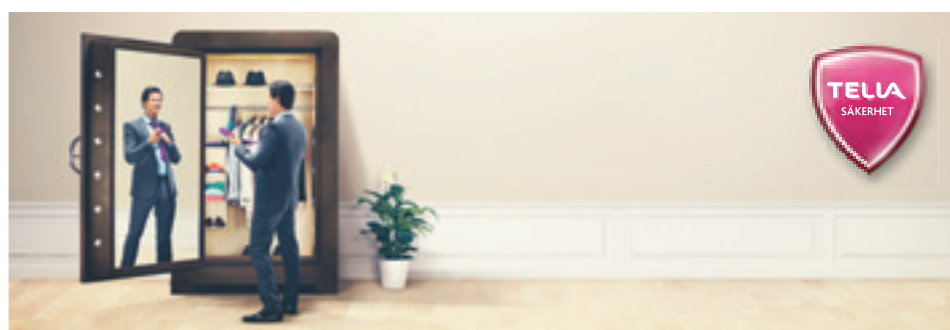
OMX, STOCKHOLM
Måndag
+0,4%
I år -1,6%

DOW JONES
Måndag kl 22
-0,2%
I år +5,4%

DOLLAR -1 ÖRE
6:36 kr

EURO ±0 ÖRE
8:98 kr

DN.SE/BORS Följ utvecklingen på börserna, se räntor och valutor. Uppdateras hela dagen. **DN.se**

Vad gör VD:n med kassaskåpet?
När alla företagshemligheter ligger säkert i molnet.

Läs mer om hur säker, skalbar it leder till bättre affärer på telia.se/molnet

TELA

Nu är det snurr på

KÖPING. Under krisen sades över 200 upp. I dag är det full fart igen. Leax, underleverantör till fordonsindustrin, är ett exempel på den starka återhämtningen i svensk ekonomi. Men man kommer inte att anställa lika många som före krisen.

–**VI VÄXTE FANTASTISKT** förra året, med cirka 70 procent och räknar med en tillväxt på 30–40 procent om året framöver. Våra kunder går bättre och vi försöker ta marknadsandelar, säger Leax entusiastiske vd Roger Berggren som siktar på att inom fyra år fördubbla omsättningen till 2 miljarder kronor.

Leax i Köping är ett bra exempel på de starka svängningarna i svensk ekonomi de senaste åren. Från en djup nedgång ökade BNP med över 7 procent det fjärde kvartalet. Produktionen i fordonsindustrin ökade med 100 procent.

Leax har överlevt berg och dalbanan och kommit ut på den ljusa sidan. Men det har varit en tuff resa. Som tillverkare av bland annat axlar till lastbilar slog krisen hårt. I takt med att storkunder som Volvo och Scania drog åt svängremmen

Roger Berggren

tog de Leax och andra underleverantörer med sig ned. Och det var inte en normal nedgång, såsom brukar ske ungefär vart femte år.

–Normalt går efterfrågan ned kanske 30 procent vid en konjunktur nedgång, nu fick vi det dubbla. Vi såg ett enormt efterfrågetapp.

HAN KALLAR DET en dubbeleffekt. Fordonsbranschen hade växt lite väl länge och närmade sig en bubbla. Samtidigt kraschade Lehman Brothers och kreditgivningen stannade av. Industristaden Köping drabbades hårt. Av 3 300 anställda i industrin varslades 800. Nu är 700 av jobben tillbaka. Det illustrerar ett Sverige i miniformat där 60 000–70 000 industrijobb försvann under krisen. En del kommer förmodligen aldrig tillbaka. Krisen har framtvingat effektiviseringar.

–Vi har förbättrat vår produktivitet och behöver 15–20 procent färre anställda än före krisen, säger Roger Berggren.

Han beskriver kristiden som oerhört tung. En fabrik i Ludvika lades ned och över 200 av de 650 anställda

da varslades. Utan IF Metalls konjunkturavtal, där anställda kunde gå ned 20 procent i arbetstid mot 15 procent lägre lön, hade 40–50 fler varslats, tror Roger Berggren.

AVTALET VAR TILL STOR hjälp, tycker han.

–I ett internationellt perspektiv betydde det mycket. Vi kunde behålla den viktigaste kompetensen och var bättre förberedda när det vände jämfört med tyska och franska kolleger.

Nu har Leax återanställt 160 personer och satsar på en fabrik i Brasilien. Dessutom bygger man ut fabriken i lettiska Rezekne. Det är inte framför allt lägre löner som lockar. De spelar mindre roll i företag som genom effektiviseringar minskat lönekostnaderna i förhållande till försäljningspriset.

–Om vi producerar effektivt kanske det behövs en svensk där det behövs fem kineser. Att vi startar en fabrik i Brasilien handlar mer om att vi vill komma närmare kunderna. I dag tar det en månad med båt för oss att leverera dit.

Vi tar en tur på fabriksgolvet. Det är ganska tomt på folk. Mycket sköts genom att programmera en dator.

TANJA VÄINÖLÄ minns krisen som en orolig tid. Hon fick pendla till fabriken i Falun i fyra månader på grund av att verksamheten i Köping låg nere. I dag är läget annorlunda.

–Nu får jag väl jobba dygnet runt, säger hon och sneglar på Roger Berggren.

Martin Söderkvist har hyrts in från ett bemanningsföretag. Under krisen gick han utan jobb.

–Nu har jag hur mycket som helst och blir kvar här tills åtminstone sista mars. Sedan får jag se var jag hamnar.

MARIANNE BJÖRKLUND
 marianne.bjorklund@dn.se

24

procent, 800 av 3 300 industrianställda i Köping, fick tvingades att lämna sina jobb under finanskrisen.

Martin Söderkvist jobbar som inhyrd genom ett bemanningsföretag på Leax.

Expert varnar för bakslag

Visst, det går bra just nu. Men framöver slår tillväxten i industrin av på takten, tror Anders Rune, chefsekonom på Teknikföretagen.

Han varnar för att regeringen är alltför optimistisk i sin prognos och tror inte att alla industrijobb som försvann i krisen kommer tillbaka.

Anders Rune förklarar den pågående starka uppgången i ekonomin med att Sveriges BNP också sjönk mer än de flesta länders 2009. Som ett litet land med stort exportbe-

roende blir konjunktursvängningarna större, menar han.

–Våra företag är mer exportberoende än andra. Därför åkte vi ner mer och vänder mer nu när efterfrågan ökar, säger Anders Rune.

RUNE RÄKNAR MED en långsammare takt i tillväxten framöver och ställer sig skeptisk till finansminister Borgs senaste uppskrivning av svensk ekonomi.

–De tar för intäkt den snabba uppgång som varit. Men vår senaste barometer visar på en paus.

Anders Rune ser risker med utvecklingen i Nordafrika och skuldbergen i Europa. Dessutom kan kronan dämpa företagets vinster. Han konstaterar att sysselsättningen har börjat röra på sig, 10 000 jobb har skapats i industrin.

–Men det ska till fantastiska produktionsökningar om vi ska se lika många anställda som före krisen.

MARIANNE BJÖRKLUND

FOTO: KARIN FELL

GUIDE

Volvo och Scania bland kunderna

■ **Leax-gruppen har** i dagsläget runt 450 anställda. Innan krisen var det över 600. Företaget har fabriker i Köping och Falun i Sverige samt Riga och Rezekne i Lettland.

■ **Leax tillverkar mekaniska** och elektromekaniska komponenter och delsystem till fordons-,

kraftgenererings- samt gruv- och anläggningsindustrin.

■ **De största kunderna** inom fordonsindustrin är Volvo, Scania och amerikanska Arvin.

■ **Omsättningen 2009** var 450 miljoner kronor. 2008 var den 1,1 miljard. Målet är att öka omsättningen till 2 miljarder om fyra år. **DN**

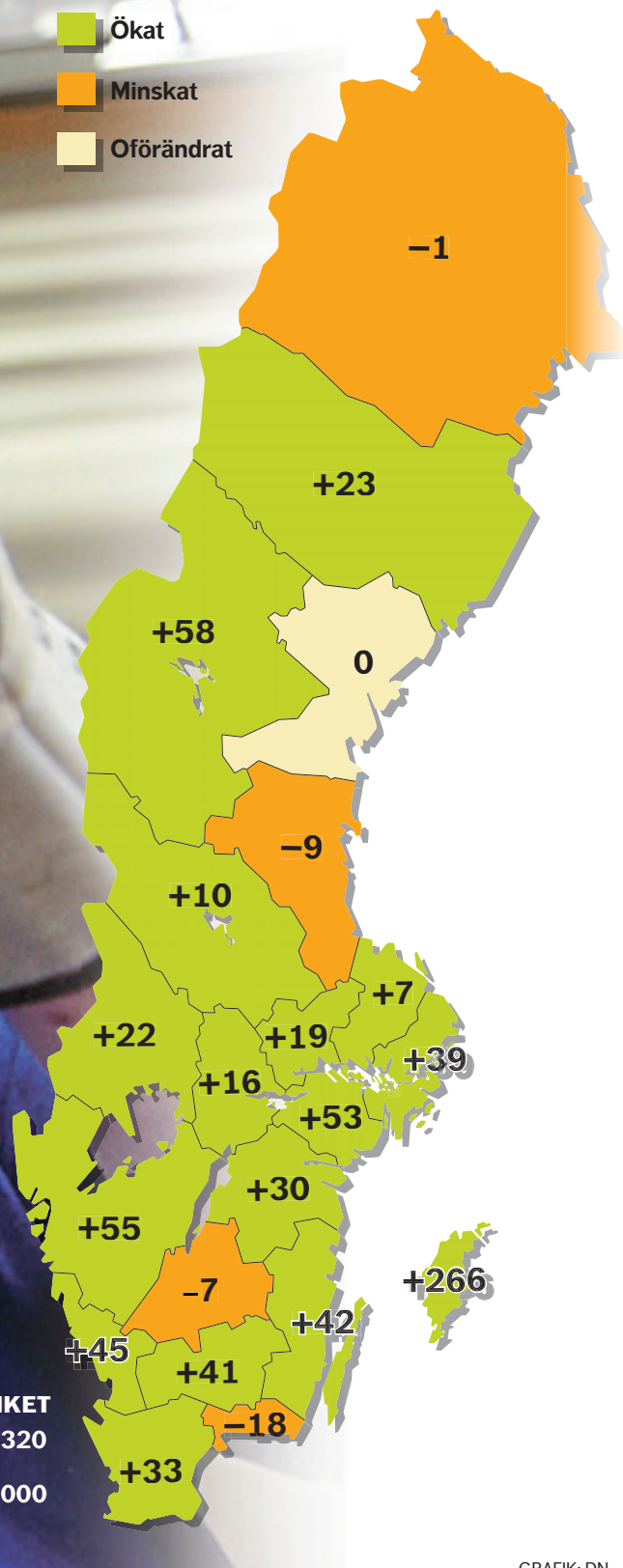
82 miljoner kronor mindre i skatt ska bilhandelsföretaget Bilia betala enligt en dom i förvaltningsrätten. Men Skatteverket har möjlighet att överklaga domen fram till och med den 24 maj.

”Folk gillar att bläddra i den.” Sara Hjelm Lidholm på Högskolan i Borås som i tio år har studerat e-handels intåg på ett postorderföretag tror inte att katalogen försvinner.

hjulen igen

Andel nya jobb i procent, februari i år jämfört med februari förra året

Ökat
Minskat
Oförändrat

ANTAL ARBETSLÖSA I RIKET
Arbetslösa, totalt 400 320
Varav arbetslösa i program 185 000

KÄLLA: ARBETSFÖRMEDELINGEN

GRAFIK: DN
FOTO: JONAS LINDKVIST

Svenska entreprenörer prisade

Tre svenska samhällsentreprenörer fick på måndagen The Ashoka fellowship award-stipendiet. De tre är Sofia Appelgren, som utvecklat ett mentorskap för unga invandrarflickor; Anders Wilhelmsson, som skapat ett slags toalett som lätt kan sättas upp i fattiga områden samt Karl-Henrik Robert, som skapat en organisation för miljökonserter.

Som Ashoka-fellow får de lön i tre år samt professionellt stöd för att utveckla och sprida sina idéer världen över.

Sofia Appelgren
TT

1 procent, knappt, av Sveriges aktieägare använde i fjol möjligheten att donera delar av sin utdelning till ideella organisationer. I reda pengar blev det totalt 18 miljoner kronor, vilket är under 1 promille av de utdelningar ägarna fick.

– Tittar man på statistiken ser det ut som att aktieägare är ett sällsynt ogint släkte. Eller så är det bara de ideella organisationerna som inte lyckats förklara sig, säger Claes Hemberg, sparekonom på Avanza. TT

Miljöbilspremie ”en papperstiger”

Den nya supermiljöbilspremie gäller bara 5 000 bilar och den samhällsekonomiska vinsten låter vänta på sig i 12–18 år. Därför sågar Motormännen supermiljöbilspremie och kallar förslaget för en papperstiger. Framför allt vänder sig organisationen emot att det är så få som kan dra nytta av premien. En utredning som regeringen fick i går kallar premiens miljöeffekt för begränsad.

Den nya premien på 40 000 kronor ska gå till 5 000 bilar som släpper ut max 50 gram koldioxid per kilometer. TT

Toan populär plats för nätsurfare

Många danskar utnyttjar tråkiga väntetider till att slita fram mobilen och surfa på nätet. Men den nya trenden är att mobilen åker upp ur fickan under toalettbesöket, visar en ny undersökning från Telia i Danmark.

– Mejl, nyheter och andra tjänster vill kunderna kunna använda jämt och överallt, säger Oskar Juhlin, docent i informationsteknologi vid Göteborgs universitet.

Det är framför allt männen som fått en ny favoritplats för sina surfvanor. Var femte man besöker internet på toan – men knappt var tionde kvinna gör det. TT

Uppkopplad – även på toa. TT

EKONOMI I DAG

UTLÄNDSKA RAPPORTER. China Unicom.

STÄMMOR. Danske Bank, Miris Holding, Öresund.

BÖRS & ÖVRIGT. Flyg: trafiksiffror för februari från IATA. Skog: prisindex från Foex. Fordon: registreringsstatistik lastbilar februari från ACEA.

STATISTIK. USA: ICSC veckoindex detaljhandelsförsäljning, Redbook veckoindex detaljhandelsförsäljning, S&P/Case-Shiller husprisindex januari, hushållens konfidensindikator mars.

CENTRALBANKER. RB: resultat omvänt repa. ECB: reparresultat.

MAKROEKONOMI & ÖVRIGT. SN: konjunkturprognos. DIREKT

EKONOMIREDAKTIONEN

Chef: Virve Hedenborg, virve.hedenborg@dn.se

Nyhetschef: Lilian Almroth, ekonomi@dn.se

Redigering: Anna Johansson, Kenneth Westerlund

Nio
Sju schyssta skäl
Inga dolda avsikter. Eller avgifter.

För det andra
Vi är oberoende. Det är bra. För dig.

Du som är kund är med och äger oss och du ska veta vad du betalar för. Våra avgifter är rättvisa, enkla att förstå och du överraskas aldrig av konstiga tillägg. När du till exempel vill byta fonder betalar du inte ett öre i köp-, sälj- eller växlingsavgift. En miljon svenskar sparar hos oss. **Välkommen du också!**

Läs alla nio schyssta skäl på folksam.se/schyssta eller vänd dig till din försäkringsförmedlare.

Folksam